

BULETINUL PAROHIEI

SFÂNTUL ILIE - HANUL COLȚEI

Un popor atât prețuiește cât a înțeles din Evanghelie.

(Simion Mehedinți)

Nr. 150 / 24 ianuarie 2016

PREOT
EUGEN TĂNĂSESCU

DE CE NU AU VOIE FEMEILE ÎN SFÂNTUL ALTAR?

De ce nu este permis accesul femeii în Sfântul Altar? De ce totuși, în anumite situații, femeile au acces dincolo de Catapeteasmă? Practică oare Ortodoxia misoginismul? Lumea bărbaților a acaparat și izvorul sfințeniei? Iată câteva întrebări ale omului contemporan, la care vom încerca un răspuns teologic.

Pentru a obține răspunsurile corecte la întrebările de mai sus trebuie să plecăm de la poziția femeii în

Creatie, în raport cu Dumnezeu și cu bărbatul. Îngăduiți un mic ocol introductiv.

Facerea bărbatului și a femeii

Încă de la facere aflăm că femeia și bărbatul sunt diferiți, ca natură și ca înzestrare, dar, în același timp, sunt complementari.

Cartea Facerii ne prezintă situația singuratică a lui Adam: deși primise de la Dumnezeu misiunea de a „lucra și a păzi” ceea ce Dumnezeu crease, pentru el „nu s-a găsit ajutor de potriiva lui”. Însuși Dumnezeu constată că *Nu este bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el*. Astfel, apare femeia: ajutor potrivit pentru bărbat.

Cuvântul „potrivit” este cheia înțelegerii corecte a raportului dintre bărbat și femeie. El nu permite înțelegerea femeii nici ca sclavă, nici ca stăpână a bărbatului. Apariția femeii din coasta bărbatului reprezintă faptul că cei doi alcătuiesc un întreg, completându-se reciproc, cum va constata însuși Adam: *ea se va numi*

femeie, pentru că este luată din bărbatul său. De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup.

Practic, putem considera că Adam este raționalul, iar femeia reprezintă afectivitatea. Căci aceasta îi lipsea lui Adam: nu avea pe cineva egal cu el, cu care să împartă iubirea cu care fusese înzestrat. De aceea, unii sfinți susțin că acea coastă luată din Adam, a fost luată de lângă inimă. În acest fel, femeia este „inima”, iar bărbatul reprezintă „capul” familiei primordiale. Evident, ele nu pot funcționa separat și nici nu trebuie să existe supărare pentru această situație. *Și nu poate ochiul să zică mâinii: N-am trebuință de tine; sau, iarăși capul să zică picioarelor: N-am trebuință de voi*, zice Sfântul Pavel.

Dacă însă sunt complementari, bărbatul și femeia au nu numai naturi și înzestrări diferite, ci și scopuri diferite și complementare. Acestea sunt reflectate de numele lor (în civilizația umană numele a reprezentat mult timp identitatea unei persoane, astăzi însă tinde să reprezinte doar un moft sau un număr dintr-o grămadă). Adam înseamnă „născut din pământ” iar Eva înseamnă „viață”, „mamă a celor vii” sau (în unele teorii) „șarpe”, „viperă”, aluzie la faptul că Eva s-a lăsat ispitită de vicleanul șarpe biblic. Prin urmare, rosturile celor doi erau împărțite: Adam era „capul” sau, mai bine zis, „preotul” familiei primordiale și al creației întregi, căci Dumnezeu i le încredințase, pentru a le sluji, iar Eva era însăși familia și viața lui Adam.

Bărbatul și femeia în creștinism

Vechiul Testament pune cumva în umbră situația femeii, generând un posibil misoginism, deoarece se considera, pe nedrept, că umanitatea întreagă căzuse în păcat din cauza Evei. În realitate însă, se uită prea ușor că și Adam a căzut, urmând Evei.

Tocmai de aceea, Hristos ține neapărat să reabiliteze poziția femeii în societate, redându-i demnitatea, astfel că primește trup omenesc din Fecioara Maria și prima minune o săvârșește la o nuntă, în Cana Galileii. Prin aceasta, Hristos reface legătura dintre Dumnezeu, bărbat și femeie, într-o logică divină, rezumată de Sf. Pavel așa: Hristos este capul bărbatului, bărbatul este capul femeii, iar femeia trebuie iubită jertfelnic, așa cum Hristos își iubește Biserica.

De altfel, misoginismul mai bântuie și mințile unor bărbați creștini. Ei pretind că Scriptura îndeamnă: *Femeile să se supună bărbaților lor ca Domnului, pentru că bărbatul este cap femeii, precum și Hristos este cap Bisericii, trupul Său, al cărui mântuitor și este. Ci precum Biserica se supune lui Hristos, așa și femeile bărbaților lor, întru totul*. Doar că, tot aceștia ar trebui să citească și mai departe: *Bărbaților, iubiți pe femeile voastre, după cum și Hristos a iubit Biserica, și S-a dat pe Sine pentru ea (...) Așadar, bărbații sunt datori să-și iubească femeile ca pe înseși trupurile lor. Cel ce și iubește femeia pe sine se iubește*. Astfel, sensul cuvântului „cap” nu este cel de „stăpân de sclav” ci acela de „îndrumător al familiei, întru iubire”. Căci Adam a primit poruncile

de la Dumnezeu, și el le-a dat mai departe Evei, iubirea sa.

De aici, se vede foarte clar că Creștinismul nu este misogin. Canoanele nu permit intrarea femeii în altar dintr-un singur motiv: ea nu poate fi „preotul” familiei și nici al societății. Prin urmare, rostul ei nu este acolo.

La începutul creștinismului, Altarul nu era despărțit de restul Bisericii, ca acum. El reprezenta, pur și simplu, locul unde preoții săvârșeau Jertfa lui Hristos, locul unde Hristos poposea în mijlocul poporului său. Prin urmare, neavând legătură cu preoția, femeia nu avea ce să caute la Altar. De observat că discuția accesului în Altar a femeii începe simultan cu discuția despre hirotonia femeii, o situație pe care Ortodoxia o consideră incompatibilă cu rostul și poziția femeii în creație. Tot așa de incompatibil ar fi să cerem bărbaților să nască. Dincolo de imposibilitatea fiziologică (pe care unii se străduiesc să o depășească, în mod absurd) rămâne incompatibilitatea sufletească: bărbatul nu poate fi „mamă” și toată afectivitatea ce se impune, cum tot așa femeia nu poate fi „tată”. N-o să vedeți un bărbat dăruindu-se copiilor cum o pot face mamele. Dar parcă astăzi mai contează „mama” și „tata”, mai ales în teoriile identității de gen... dar să revenim.

Odată cu apariția Catapetesmei, a peretelui despărțitor între Altar și adunarea poporului (numit „naos”), a părut că spațiul Altarului devine ceva deosebit, mai sacralizat decât restul Bisericii. În realitate, Altarul și-a

păstrat același rol, noutatea fiind catapeteasma, numită și iconostas.

Ea este un perete cu icoane, care să ajute credincioșii la contemplare și rugăciune, întrucât atenția lor era adeseori distrasă de mișcările preotului în altar sau, pur și simplu, unii erau mai preocupați de preot decât de propria lor rugăciune (și astăzi se mai întâmplă, curiozitatea putând fi nu doar un avantaj, ci și un obstacol în calea desăvârșirii). Apariția iconostasului se datorează însă dezvoltării cultului icoanelor, mai ales după disputa cu iconoclasmul din sec. VII. La început era doar un garduleț de care se atârnavau icoanele, apoi au apărut mai multe rânduri de icoane până la forma de astăzi. La catolici, altarul a rămas deschis (departajat eventual de un garduleț) și orientat invers decât la ortodocși, din motiv de Marea Schismă.

Prin urmare, Altarul rămâne zona lăcașului de cult unde își avea rostul doar preotul, care îl aducea pe Hristos poporului. Primele canoane ale Bisericii susțin că „nu i se cuvine femeii să intre în altar” tocmai pentru că ea nu are nici un rost acolo.

Dar nu numai femeii, ci și oricui nu-și are rostul, canonul 69 al Sinodului VI ecumenic stipulând că „Nimănui dintre mireni nu-i este îngăduit să intre în altar, însă stăpânirea împărătească nu este oprită de la aceasta, când ar voi să aducă daruri Creatorului după o tradiție foarte veche”. Aceasta deoarece împărații creștini avea ungere (hirotesie) de la Biserică.

Prin urmare, femeia nu este discriminată în raport cu bărbatul mirean și nici cu preotul. Și totuși, ar spune unii, bărbații intră în altar iar femeile nu. Nu e chiar așa. Și femeile pot intra, în anumite cazuri excepționale, tocmai pentru a sublinia că Biserica nu practică misoginismul, dar nici dezordinea.

Prima situație este sfințirea unui nou Altar. Atunci, toată suflarea creștină poate intra în Altar (și chiar este chemată), ca semn al iubirii divine, care se va împărți lumii printr-un nou loc de Jertfă a Trupului și Sângelui lui Hristos.

A doua situație este la mănăstirile de maici. O monahie reprezintă, ca și monahul, o stare excepțională a omului în lume: lasă toate cele ale lumii și se dăruiește total lui Dumnezeu, de aceea ele se și numesc „miresele lui Hristos”. De aceea, canoanele spun că „le este îngăduit călugărițelor să intre în altar”, ca să ajute preotul la slujire, așa cum și la parohie anumiți bărbați mireni ajută preotul la slujbe.

În concluzie, dacă Hristos este Altarul bărbatului, femeia este Biserica bărbatului.

Sursa: www.doxologia.ro

PROGRAMUL LITURGIC

- **Marti:** 26 ianuarie / 18:00 – **Sfântul Maslu**
- **Vineri:** 29 ianuarie / 18:00 – **Vecernia și Litia**
- **Sâmbătă:** 30 ianuarie
/ 08:30 – **Utrenia și Sfânta Liturghie**
→ *Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur.*
/ 18:00 – **Vecernia și Litia**
- **Duminică:** 31 ianuarie
/ 08:30 – **Utrenia și Sfânta Liturghie**
→ *Duminica a 32-a după Rusalii (a lui Zahau).*

Strada Doamnei, Nr. 18, Sector 3, București
Pentru buletinul online abonarea se face pe site: www.sfantul-ilie.ro